

Szorgalom, tanítás, olvasás

A barátok egyikeként búcsúzom.

Sokszor álltunk Olasz Sanyival a gulácsi öregház udvarán a százéves diófa alatt, a napnyugta utáni fényben. Mögöttünk a Badacsony bazaltorgonái, előttünk a Gulács kúpja, balra a Szent György hegy. A múlttól, a jelenről az országról, az irodalomról, a barátokról beszélgettünk.

Nem állunk ott, nem beszélgetünk többé.

Sokszor üldögéltünk a Mexikói úti dolgozósobában, a meghitt szegedi családi otthonban, adtuk-vettük a szót a tervekről, a folyóiratról, a kritikus munkájáról, a regényírásról.

Nem beszélgetünk, nem adjuk-vesszük a szót többé.

Ha megérkeztem, ha Sanyi megérkezett, az első kérdések egyike az volt, hogy az én törkölyömből, vagy az ő barackpálinkájából igyunk-e néhány kortyot, s a koccintás után a szelíd tekintete fényesedni kezdett.

Nem koccintunk többé.

Kendőzetlenül tudtunk véleményt cserélni a történelem talányairól, a szellemi ember kelepcéiről, az új művekről, a mesterségről.

Nem cserélünk többé véleményt a historiáról, a kultúráról.

Sokszor nevettünk együtt.

Nem nevetünk többé együtt.

Tudtuk, hogy a szellem, az erkölcs létformája a dialógus.

Nem próbálunk többé együtt leásni a dolgok gyökeréig.

Megcsodálta a szőlőt, megcsodáltam a szegedi kertet, ahol fát metszett, gyepet nyírt.

Tudtuk, hogy a föld, a növényzet túlél bennünket, gondoznunk kell.

Szorgalom, tanítás, olvasás. A széles horizont, ha a huszadik századi, a gazdag esztétikai arzenál, ha a jelen irodalmáról írt, az egyik legjobb regényelemzővé tette.

Mondatai most már csak a hátrahagyott művei lapjairól üzennek.

A korszakot faggató kérdéseink között mindig volt hely ama kérdésnek is, hogy van Éva, min dolgozik Attila.

Most már másokhoz kell intézni ezeket a kérdéseket.

Panaszkodni soha nem hallottam. Legfeljebb aggódni. Akkor sem önmagáért, hanem méltóan egy huszonegyedik századi demokratához, a jelenért, a jövőért.

Állunk a hegyoldalon a napnyugta utáni fényben. A nap már lebukott a Szent György hegy mögött. Sorskertben beszélgetünk, de ez nem csak az öregház udvarát jelenti. Országnyi világot, évszázadok szellemszínhelyét. Még láthatatlanok a csillagok. A hegy mögül még egyszer visszavillan a napnyugta utáni fény. Élesen világítja meg immár az életművedet, az emlékedet.

Sokunk barátjától, szerkesztőjétől búcsúzom.

Sándor Iván